

Seminarele comune ale organizațiilor partenerilor sociali europeni

“Participarea partenerilor sociali la dialogul social european  
... care sunt nevoile partenerului social ?”

Faza II – seminare de urmărire

---

Raportul seminarului național român

Phoenicia Grand Hotel, București  
10 decembrie 2008

---

Pregătit de ARITAKE-WILD  
Decembrie 2008



Proiect al partenerilor sociali europeni cu sprijin financiar din partea Comisiei Europene

## Seminarele comune ale organizațiilor partenerilor sociali europeni

“Participarea partenerilor sociali la dialogul social european  
... care sunt nevoile partenerului social ?”

Faza II – seminare de urmărire

---

Raportul Seminarului național român

Phoenicia Grand Hotel, București

10 decembrie 2008

---

### **Introducere**

Parte din programul de lucru Parteneri Sociali Europeni 2006-2008, această ședință de urmărire a seminarului din anul precedent, concepută să ofere organizațiilor naționale ale partenerilor sociali din țările candidate (Croația și Turcia) și noile state membre (Bulgaria și România) posibilitatea de a-și îmbunătăți capacitatea de implicare actuală și viitoare în dialogul social european, a avut loc la București, România pe 10 decembrie 2008

Acest program este elaborat pe baza unor acțiuni similare întreprinse în noile state membre în opt țări din Europa centrală și de est ca parte a programului de lucru al partenerilor sociali 2003-2005<sup>1</sup>.

Obiectivele partenerilor sociali pe durata zilei acestui eveniment au fost următoarele :

- Trecerea în revistă a punerii în aplicare a planurilor de acțiune dezvoltate în cursul fazei I a acestui proiect;
- Identificarea și discutarea problemelor apărute și propunerea unor modalități de rezolvare a acestora;

---

<sup>1</sup> În cadrul programului de lucru pentru partenerii sociali europeni 2003-2005, au avut loc seminare de demarare și urmărire în Cehia, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia, Slovacia și Slovenia între ianuarie 2005 și mai 2006. Rapoartele privitoare la cele 16 seminare naționale și rapoartele de sinteză ale celor două sub-proiecte se găsesc pe website-urile centrelor de resurse ale organizațiilor partenerilor sociali europeni (<http://resourcecentre.etuc.org/> pentru sindicate și <http://www.erc-online.eu> pentru patroni.

- Identificarea acțiunilor prioritare viitoare pentru „organizația individuală” și „comune” pentru partenerii sociali români

La seminar au participat 3 reprezentanți ai organizațiilor patronilor din România și 11 reprezentanți ai sindicatelor din România, reprezentanți din partea partenerilor sociali ETUC și UEAPME, precum și experți. Lista completă a participanților se găsește în anexa 1 a acestui raport.

### **Metodologie**

Metodologia seminarului a fost concepută în așa fel încât să asigure o participare maximă din partea sindicatelor și a patronilor români, participanții din partea organizațiilor partenerilor sociali europeni și experții aducând contribuții cu « valoare adăugată ». O parte importantă a acestui eveniment a fost acordată discuțiilor în grupuri de lucru care au fost urmate de o ședință plenară de feedback.

Pentru a facilita și mai mult crearea și dezvoltarea de idei și strategii, precum și comunicarea eficace, s-a folosit limba română în cadrul grupurilor de lucru și s-a asigurat un serviciu de interpretare „nederanjant” atât pentru participanții din partea partenerilor sociali europeni cât și pentru experți. Ședința plenară a beneficiat de un serviciu complet de interpretare simultană. Metodologia stabilită care a fost folosită în cadrul acestui proiect a fost aceea de a întreprinde acțiuni în trei grupuri de lucru, (patroni, sindicate și comune). Ocazional, aceasta nu a fost posibil, de regulă datorită preferinței participanților de a lucra exclusiv în grupuri patronale sau sindicale. În acest caz, din cauza prezenței reduse a patronilor la întâlnire, discuțiile au avut loc în două grupuri de lucru. Contribuțiile din partea ambelor grupuri au fost discutate în ședința plenară.

Acest raport urmează formatul agendei seminarului și oferă un raport general al fiecăreia dintre cele șapte ședințe de lucru pe care le-a cuprins seminarul. Agenda detaliată al întâlnirii este inclusă în anexa 2, însă cele șapte ședințe cuprinse în seminar pot fi rezumate astfel :

	Planul conținutului ședinței	Tipul ședinței
Ședința I	Primire, prezentare și obiectivul zilei	Contribuții din partea experților – ședință plenară
Ședința II	„ Raportul asupra punerii în aplicare a planului de acțiune – ce s-a desfășurat bine, ce s-a dovedit dificil, ce nu am reușit să punem în aplicare și de ce ?”	Contribuții din partea partenerilor sociali naționali – ședință plenară

Ședința III	Prezentarea de către partenerii sociali la nivel european a agendei și a planurilor de viitor pentru dialogul social european	Partenerii sociali UE – ședință plenară
Ședința IV	<p>Două grupuri tratează două întrebări:</p> <p>„ În lumina prezentărilor din ședința plenară, care sunt cele mai importante învățăminte pentru dezvoltarea viitoarelor planuri de acțiune ?”</p> <p>„ Pe baza experienței noastre în punerea în aplicare a planurilor de acțiune, și în contextul unor priorități organizaționale și naționale/europene aflate în schimbare, ce trebuie făcut în următoarele 12 luni și în viitorii trei ani ?”</p>	Partenerii sociali naționali – grupuri de lucru
Ședința V	Feedback din partea grupurilor de lucru cu privire la acțiunile propuse	Partenerii sociali naționali – ședință plenară
Ședința VI	<p>Trecerea în revistă a instrumentelor oferite de partenerii sociali europeni</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ce a fost cel mai util sau mai puțin util ?</li> <li>- ce se poate face</li> </ul>	Partenerii sociali europeni, după care o discuție în ședința plenară

	În viitor ?	
Ședința VII	Discuție generală despre conținutul/prioritățile posibile pentru planurile de acțiune viitoare și observații finale din partea partenerilor sociali europeni	Ședință de obținere a unui consens – ședință plenară

### **Raportul întâlnirii**

#### **Ședința I (contribuții din partea experților) – Primire și prezentare a obiectivului seminarului**

Președintele și coordonatorul proiectului, Alan Wild, le-a urat bun venit participanților și a prezentat obiectivele seminarului. El le-a reamintit celor prezenți faptul că în anul precedent participanții au discutat modul în care să se accelereze angajarea partenerilor sociali români în dialogul social la nivel european și că ei au definit o serie de activități și acțiuni prioritare. Această întâlnire urma să permită o trecere în revistă a progreselor înregistrate în raport cu prioritățile, să indice domeniile de succes, domeniile în care se mai pot face îmbunătățiri și să dezvolte planuri pentru dezvoltarea viitoare în așa fel încât partenerii sociali români să poată să contribuie mai eficace la dialogul social la nivel european. Scopul acestei întâlniri a fost de asemenea de a oferi o actualizare a planurilor viitoare de dezvoltare a dialogului social la nivel european și de a facilita evaluarea utilității instrumentelor oferite participanților la proiect de către organizațiile partenerilor sociali la nivel european.

După prezentări Alan Wild a reamintit principalele subiecte discutate în anul precedent, respectiv:

- Întărirea bazei de resurse umane și financiare a organizațiilor partenerilor sociali;
- Îmbunătățirea dialogului social bipartit în România;
- Încurajarea dialogului social la toate nivelurile, parțial prin asigurarea unui spațiu și a unui profil adecvat în relațiile cu guvernul;
- Sprijinirea implicării partenerilor sociali români în punerea în aplicare a „acquis”-ului european de legislație a muncii.

#### **Ședința II (Contribuții din partea partenerilor sociali naționali) – „Raportul asupra punerii în aplicare a planului de acțiune – ce s-a desfășurat bine, ce s-a**

*dovedit dificil, ce nu am reușit să punem în aplicare și de ce ?”* Rapoartele asupra progreselor înregistrate din partea organizațiilor patronale și sindicale au urmat imediat după ședința introductivă. Sindicatele au reamintit planul de acțiune detaliat din seminarul din faza I, care cuprindea următoarele inițiative:

- Abordarea pluralității organizațiilor sindicale, de preferință prin încurajarea fuziunilor de organizații sindicale, în vederea unei mai bune reprezentativități și reprezentări;
- Îmbunătățirea comunicării între organizații, atât de sus în jos, pentru informarea membrilor, cât și de jos în sus, pentru o mai bună înțelegere a modului de reprezentare a intereselor membrilor;
- Crearea unei atmosfere de deschidere, respect reciproc și pregătire pentru a ajunge la compromisuri între partenerii sociali la diferite niveluri pentru a se încuraja obținerea unor rezultate reușite. S-a subliniat faptul că „gândirea despre dialogul social de tip european” este nouă în România;
- Dezvoltarea unor proiecte comune cu organizațiile patronale pentru a întări cooperarea bilaterală și a exercita mai multă influență asupra guvernului;
- Asigurarea participării la procesul de dialog social a unor persoane cu competențe adecvate;
- Asigurarea înțelegerii de către partenerii sociali naționali a rolului lor în procesele de dialog social la nivel național și european prin, de exemplu, analiza activității unor organizații sindicale mai experimentate din alte țări și prin urmărirea mai atentă a desfășurării dialogului social la nivel european;
- Recrutarea unor noi membri în vederea întăririi și a unei acoperiri mai profunde și mai largi;
- Asigurarea capacității financiare, structurale și umane adecvate care să permită României să aibă un rol eficace în dialogul social la nivel european;
- Îmbunătățirea eficacității comitetului social național prin asigurarea unei componente echilibrate între membri.

Sindicatele au descris după aceea unele dintre realizările dialogului social în România obținute după întâlnirea precedentă:

- Cu toate că nu a avut loc nicio acțiune majoră de consolidare a structurilor sindicale prin fuziuni, în general, relațiile dintre sindicate s-au îmbunătățit. S-au înființat grupuri de lucru inter-confederații care să faciliteze cooperarea cu rețelele sindicale din alte țări ale UE;

- Unele sindicate au creat forumuri de discuții pe website-urile lor pentru a facilita procesul de învățare a membrilor lor și schimbul de opinii despre probleme atât la nivelul național cât și la nivelul UE;
- Consiliile de conducere sindicale au dezbătut angajarea română în problemele europene;
- Membrii comitetului social național se bucură de relații de cooperare mai bune. În ciuda insuficienței de programe comune cu organizațiile patronale, acum există voința ca acestea să fie înființate atunci când apare ocazia;
- Acordurile cadru pentru stresul la muncă, pentru hărțuire și violență, au fost revăzute în mod activ de către sindicate, iar pentru membrii sindicali s-au organizat programe de pregătire;
- Au fost adoptate regulamente pentru egalitatea de gen, iar Ministerul Muncii a modificat titlul în așa fel încât să includă conceptul specific de „oportunități egale”. S-au întreprins acțiuni de promovare a participării femeilor în organizațiile sindicale. S-a ridicat întrebarea dacă nu ar fi prea târziu pentru un raport din partea României asupra progreselor înregistrate în legătură cu chestiunea genului, în conformitate cu cererea făcută de partenerii sociali europeni anterior în timpul anului, cu toate că termenul era depășit.

Reprezentanții organizației patronale au făcut comentarii generale despre progresele înregistrate în dialogul social din România, dar nu au putut face comentarii despre acțiuni specifice deoarece nu au fost prezenți la precedentă întâlnire din septembrie 2007 și nu erau la curent în legătură cu nicio acțiune întreprinsă.

**Ședința III (contribuții din partea partenerilor sociali) - Prezentarea partenerilor sociali europeni despre agenda și planurile de viitor pentru dialogul social european**

Liliane Volozinskis, din partea UEAPME, Juliane Bir și Cinzia Sechi, din partea ETUC, au prezentat rezultatele dialogului social la nivel european, au descris programele de lucru comune (2003-2005, 2006-2008 și 2009-2010), și au descris instrumentele dezvoltate pentru a-i asista pe partenerii sociali naționali în a-și îmbunătăți eficacitatea la nivel european. Prezentarea lor este inclusă în anexa 3.

În urma unui comentariu din partea președintelui despre dificultățile legate de conducerea eficace a întâlnirii din cauza prezenței insuficiente a organizațiilor patronale, unul dintre reprezentanții organizațiilor patronale a arătat că dacă participanții potențiali ar fi fost invitați direct de către partenerii sociali la nivel european, rata participării ar fi putut fi mai ridicată iar continuitatea prezenței mai bună. El a subliniat că România are de învățat din modelele de dialog social din alte țări, și a citat exemplul Olandei și al Japoniei. El a sugerat ca guvernul să

facă mai mult pentru a sprijini comitetul de dialog social național precum și că partenerii sociali înșiși ar avea nevoie de angajarea unui grup mai larg de experți în dialogul social. Cinzia Sechi, din partea ETUC, a explicat procesul de identificare și invitare a persoanelor la actuala rundă a seminarelor de dialog social, care implică luarea de decizii la nivel local de către coordonatorii naționali din partea patronatului și a sindicatelor. Ea a considerat că cele mai bune decizii sunt acelea luate la nivel local și sunt sprijinite ulterior de partenerii sociali europeni. Acesta a fost cazul și cu cele 22 de întâlniri desfășurate până la acea dată. Ea a profitat de această ocazie pentru a răspunde la întrebarea despre raportul anual despre egalitatea de gen cu termen de predare în septembrie 2008 și a propus ca partenerii sociali români să înceapă pregătirea pentru depunerea raportului asupra progreselor înregistrate din 2009.

La sfârșit, s-au pus întrebări practice despre accesul la fondul de traduceri. S-a confirmat că trebuie făcută o cerere comună simplă către Matthew Higham, de la BUSINESSEUROPE.

#### **Ședința IV (grupuri de lucru) – „Învățăminte pentru dezvoltarea planurilor de acțiune viitoare și a planului de acțiune pentru următoarele 12 luni și 3 ani”**

Având în vedere dezechilibrul numeric dintre participanți descris mai sus, reprezentanții naționali au fost împărțiți în două grupuri (sindicate și patronat) în loc de trei grupuri cum fusese planificat. Reprezentantul din partea UEAPME și un expert s-au alăturat grupului organizațiilor patronale iar reprezentanții din partea ETUC s-au alăturat grupului organizațiilor sindicale. Fiecare grup a ales un președinte/raportor dintre participanții naționali. Grupurile de lucru au avut 90 minute pentru a reflecta asupra următoarelor întrebări:

- În lumina prezentărilor din ședința plenară, care sunt cele mai importante învățăminte pentru dezvoltarea viitoarelor planuri de acțiune ?
- Pe baza experienței noastre în punerea în aplicare a planurilor de acțiune, și în contextul unor priorități organizaționale și naționale/europene aflate în schimbare, ce trebuie făcut în următoarele 12 luni și în viitorii trei ani ?

#### **Ședința V (feedback din partea grupurilor de lucru) – Reflectare asupra lecțiilor învățate și a activităților viitoare**

După masa de prânz, participanții s-au reîntâlnit în ședință plenară pentru a prezenta un raport din partea grupurilor lor de lucru. Rapoartele din partea celor două grupuri pot fi rezumate după cum urmează (opiniile grupurilor sunt enumerate în ordinea în care au fost prezentate):

##### Grupul sindical

- Pluralismul organizațional sindical continuă să fi o problemă. Situația se îmbunătățește dar rămâne pe agenda sindicală;



- Recrutarea unor noi membri rămâne o prioritate sindicală;
- Îmbunătățirea comunicării pe verticală (de sus în jos și de jos în sus) și pe orizontală. Un exemplu bun de cooperare inter-organizațională eficace este cazul industriei auto unde 11 organizații sindicale din diferite confederații au obținut succese în domeniul învățării continue;
- Sindicatele ar trebui să ia în considerație mijloacele de presiune în vederea ratificării instrumentului OIM pentru învățarea continuă;
- Trebuie atrasă și mai mult atenția mass-mediei asupra subiectului dialogului social.;
- Dialogul social ar putea fi îmbunătățit dacă mai mulți patroni ar privi această chestiune cu mai multă seriozitate decât o fac în prezent.

Președintele a făcut o reflecție spunând că abordarea problemei fuziunilor ar putea fi prea dificilă pe termen scurt; totuși, abordarea chestiunii cooperării eficace cu actuala structură este importantă.

Raportorul patronal a declarat că nici un reprezentant al organizațiilor patronale n-a fost prezent la prima întâlnire ceea ce a făcut ca o contribuție constructivă să fie dificilă. Punctele principale din prezentarea patronală pot fi rezumate după cum urmează:

#### Grupul organizațiilor patronale

- Comunicarea și cooperarea inter-organizațională trebuie îmbunătățite. S-au făcut încercări de a aduce toate organizațiile patronale într-o organizație umbrelă, dar încercarea s-a dovedit prea dificilă. O nouă abordare legală a definiției reprezentativității patronilor ar sprijini acest proces;
- România a fost o țară industrializată și puternică, dar această situație s-a schimbat în ultimii ani. S-a sugerat că atingerea unui nivel de performanță egal cu cel din economiile occidentale este condiția prealabilă pentru un dialog social eficace;
- Cu privire la comunicare, organizațiile patronale trebuie să înregistreze progrese suplimentare; s-a cerut mai multă pregătire organizată de către partenerii sociali europeni;
- Îmbunătățirea relațiilor dintre organizațiile sindicale și organizațiile patronale sunt un semn pozitiv și ea este demonstrată de mai multe acorduri colective. Uneori relațiile dintre organizațiile sindicale și organizațiile patronale sunt chiar mai bune decât cele dintre organizațiile patronale;

- Lipsa de interes a mass-mediei românești față de dialogul social poate fi explicată de faptul că majoritatea ziarelor românești sunt tabloide atât ca formă cât și ca stil, iar dialogul social nu este un subiect „sexy”;
- Îmbunătățirea educației partenerilor sociali români este importantă pentru viitor. Partenerii sociali europeni pot asigura asistență în acest sens.

Președintele a sugerat că ar mai fi o nouă ocazie pentru reunirea partenerilor sociali români, cu prezență numerică mai echilibrată, în legătură cu un subiect important, în septembrie 2009, când va avea loc seminarul național despre restructurare. Lucrările legate de dezvoltarea dosarului național care urmează să fie discutat în cadrul seminarului despre restructurare vor începe în curând și vor implica unele din persoanele prezente în sală.

**Ședința VI (contribuții din partea experților) – Trecerea în revistă a instrumentelor oferite de partenerii sociali europeni: care au fost cele mai utile sau mai puțin utile ? Ce se poate face în viitor ?- Prezentare din partea partenerilor sociali europeni**

Nivelul de cunoaștere pe care îl au participanții români despre instrumentele la nivel european care sunt dezvoltate pentru a-i asista pe partenerii sociali naționali din toate țările participante a fost limitat. S-a arătat deja interes față de fondul de traduceri iar sindicatele au arătat în continuare interes față de inițiativele de tutorat și pregătire ale ETUC. S-a sugerat ca partenerii sociali români să treacă în revistă oferta existentă și să se asigure de faptul că profită la maxim de inițiativele care pot îmbunătăți pe mai departe dialogul social român.

**Ședința VII (plinară) - Discuție generală despre conținutul/prioritățile posibile pentru planurile de acțiune viitoare și observații finale din partea partenerilor sociali europeni**

La sfârșitul întâlnirii, reprezentanții organizațiilor partenerilor sociali europeni și-au prezentat punctele de vedere.

Liliane Volozinskis, din partea UEAPME, și-a exprimat deosebita dezamăgire față de nivelul reprezentării organizațiilor patronale. Ea a adăugat că atunci când unul dintre partenerii la procesul de dialog nu este prezent, rezultatul este un monolog. Dezvoltarea unei agende comune viitoare aduce o contribuție importantă la un dialog social reușit. Ea le-a reamintit celor prezenți despre obligația de a pune în aplicare acordurile europene la nivel național. Referitor la pluralismul organizațional, ea a sugerat că alte țări au găsit căi de a lucra în cadrul unor multiple confederații sindicale și patronale prin îmbunătățirea comunicării și a cooperării, iar partenerii sociali români ar putea să învețe din unele exemple. La sfârșit, ea a sugerat importanța utilizării instrumentelor de tutorat puse la dispoziția partenerilor, a participării la întâlniri la nivelul UE în vederea câștigului de experiență bazat pe procesul de învățare prin acțiune, a

descoperirii felului în care se desfășoară lucrurile și, în cele din urmă, a influențării deciziilor luate la nivelul UE.

Juliane Bir, din partea ETUC, a spus de asemenea că este păcat că o jumătate de sală era aproape goală având în vedere că scopul exercițiului era de a sprijini dialogul social bipartit în România mai curând decât a se angaja într-o „ședință de brainstorming pentru sindicate”. Aceasta s-a dovedit utilă, doar că nu acesta era scopul întâlnirii. Ea și-a exprimat speranța că următoarea întâlnire din septembrie se va bucura de o prezență mai echilibrată. Ea s-a concentrat de asemenea asupra provocării ridicate de o comunicare și cooperare eficace într-o țară cu 11 confederații sindicale, dintre care 4 sunt membre ale ETUC, și 14 organizații patronale. Ea i-a încurajat pe partenerii români să folosească instrumentele propuse de către partenerii sociali europeni, inclusiv programele de tutorat și pregătire care sunt concepute pentru a accelera dezvoltarea personală și organizațională. Ea a subliniat cât de important este să se știe ce se întâmplă la nivel european și aceasta se poate face numai printr-o participare activă. O bună ocazie în acest sens ar fi revizuirea directivei pentru concediul parental, pentru că românii nu erau încă prezenți în grupul de negociere.

Persoanele prezente au fost de acord că ar trebui să se facă o trecere în revistă a instrumentelor de îmbunătățire a dialogului social pentru a se asigura că partenerii români beneficiază de serviciile disponibile. Fondul de traduceri este un exemplu clar de instrument care, deși este util, este subutilizat.

La încheierea întâlnirii, partenerii sociali români au primit mulțumiri pentru participarea lor, iar reprezentanții celor trei organizații patronale au primit mulțumiri speciale pentru prezența lor și abordarea lor pozitivă. Organizatorii sindicali români ai întâlnirii au primit mulțumiri pentru excelentele facilități asigurate, iar interpreților li s-a mulțumit pentru eforturile lor de-a lungul întregii zile.

### **Lista anexelor**

- Anexa 1      Lista de prezență la seminar
- Anexa 2      Agenda seminarului
- Anexa 3      Prezentarea agendei și a planurilor de viitor ale Dialogului Social European



Proiect al partenerilor sociali europeni cu sprijin financiar din partea Comisiei Europene